

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-312-5-17>

**CRITERIA AND INDICATORS OF METHODOLOGICAL COMPETENCE
OF FUTURE OFFICERS – SPECIALISTS OF PHYSICAL
TRAINING AND SPORT OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE**

**КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ МЕТОДИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ –
ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ І СПОРТУ
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

Курпенко Ye. V.

PhD Candidate

*National Defense University of Ukraine
named after Ivan Cherniakhovskyi
Kyiv, Ukraine*

Кирпенко Є. В.

ад'юнкт

*Національний університет оборони
України імені Івана Черняхівського
м. Київ, Україна*

Військово-професійна діяльність сучасного офіцера, в незалежності від його посади, звання або виду діяльності передбачає всебічну військово-професійну розвиненість, у тому числі й методичну. Він має бути не лише кваліфікованим, вузькопрофільним військовим фахівцем, а також військовим професіоналом, грамотним військовим педагогом і справжнім лідером у військовому підрозділі (частині), готовим виконувати складні завдання як в повсякденній діяльності, так і під час ведення бойових дій. Для чіткого та ефективного вирішення всіх навчально-бойових і бойових завдань у нього має бути сформована методична компетентність, у тому числі й сфері фізичної підготовки військовослужбовців. Особливу відповідальність за методично правильне фізичне виховання військовослужбовців у військовій частині та методичну підготовленість до нього несуть офіцери – фахівці з фізичної підготовки і спорту у ЗС України.

З огляду на це обираємо критерії та показники, які відповідають таким методологічним вимогам:

– об'єктивності, тобто включати суттєві ознаки досліджуваного явища, а саме – методичну компетентність майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної підготовки і спорту, і відобразити динаміку її сформованості в процесі проведення педагогічного дослідження

згідно зі вимогами компетентнісного методологічного підходу до їх методичної підготовки в ВВНЗ;

– контекстності – вони мають безпосередньо охоплювати системно та конкретно методичну компетентність майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної підготовки і спорту та відображати зміст кожного компонента згідно зі вимогами контекстного та суб'єктно-діяльнісного методологічних підходів до їх методичної підготовки в ВВНЗ;

– ефективності – мають максимально достовірно розкрити чинники, які впливають на параметри оцінювання компонентів методичної компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної підготовки і спорту згідно зі вимогами системно-діяльнісного методологічного підходу до їх методичної підготовки в ВВНЗ;

– достовірності та функціональної спрямованості – забезпечувати необхідною кількістю статистичної інформації, необхідної для підтвердження точності отриманих дослідницьких та експериментальних результатів у процесі військово-педагогічного дослідження;

– достатності – мають максимально повно охопити зміст компонентів методичної компетентності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної підготовки і спорту згідно зі вимогами системного методологічного підходу до їх методичної підготовки в ВВНЗ [4, с. 250].

Проведений аналіз наукової літератури та досліджень вітчизняних науковців із галузей педагогіки [3], військових наук [1] і фізичного виховання [4], а також урахування структури та змісту методичної діяльності майбутніх офіцерів – фахівців із фізичного виховання дає нам можливість сформулювати такі критерії діагностування сформованості їх методичної компетентності: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, професійно-методичний, індивідуально-психічний і суб'єктний.

Ціннісно-мотиваційний критерій є стрижньовим для визначення сформованості методичної компетентності будь-якого фахівця, а також вирішальним для формування офіцера як суб'єкта військово-професійної діяльності, у тому числі і безпосередньо фахівців фізичної підготовки і спорту. Він визначає основні цілі та цінності, які ставить перед собою майбутні офіцери – фахівці з фізичної підготовки і спорту у ЗС України, так само вказує на наявність у них мотивації до методичної діяльності, їх інтереси, зацікавленість та відданість військово-професійній діяльності та методичній роботі. Показниками цього критерію виступають:

фахові цінності – це його позитивне ставлення до методичної діяльності як майбутнього офіцера – фахівця з фізичної підготовки

і спорту у ЗС України, формування професійно-методичних знань, умінь та навичок і застосування їх на практиці, здатність засвоєння досвіду у методичній роботі, володіння ним сучасними методами педагогічної та виховної діяльності, а також його спонукальні потреби до обраного фаху (бажання до досягнення цілей, виконання завдань, самореалізації та самоствердження);

фахові мотиви – сукупність мотивів, потреб та стимулів майбутнього офіцера – фахівця з фізичної підготовки і спорту у ЗС України до проведення методичної діяльності. Цей показник відповідає за наявність вмотивованості їх до розвитку методичної компетентності та набутті нових знань в загальновійськовій та методичній сфері, а також у сфері фізичної культури і спорту. Також, це їх адекватне усвідомлення ролі й сутності методичної діяльності, потреби в удосконаленні своїх методичних здатностей, які допоможуть при підготовці військовослужбовців підрозділу (частини) до бойової діяльності.

Когнітивний критерій дає можливість проводити діагностування у майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної підготовки і спорту сформованість теоретичних і практичних знань, на яких базується його професійно-методична діяльність як військового (офіцера, командира, лідера), начальника фізичної підготовки і спорту у частині, а також педагога (вихователя, методиста фізичної підготовки особового складу).

Показниками даного критерію є такі: загально-військові професійні знання; знання сучасних методик, методів, технологій, способів і засобів навчання та виховання військовослужбовців, організації та управління процесом фізичної підготовки особового складу військової частини; знання у сфері фізичної культури та спорту.

Професійно-методичний критерій охоплює в себе військово-професійні, методичні та педагогічні навички, уміння й здатності, які спираються на досвід військової служби, у сфері фізичної культури і спорту, а також уміння й навички до практичного застосування нових, сучасних методик управління та організації процесу фізичної підготовки і спорту у військових частинах. Цей критерій дає перспективу визначити практичну здатність майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної підготовки і спорту до використання військово-професійних, фахових і методичних знань, умінь та навичок під час вирішення ними різних методичних завдань, реалізації своїй методичної компетенції.

Показниками цього критерію є такі: методичні вміння та навички щодо організації та реалізації методичних заходів щодо фізичної підготовки у військовому підрозділі, застосування ними сучасних методів і прийомів для покращення фізичної підготовленості особового складу; професійно-методичні вміння та навички майбутніх офіцерів ефективно вирішувати загальновійськові завдання, вміння правильно та якісно приймати необхідні рішення відповідно до обстановки, що склалась; здатність володіти методами фізичного навчання та виховання, використовувати сучасні технології, засоби та прийоми для підвищення фізичної підготовленості військовослужбовців частини (підрозділу).

Індивідуально-психічний критерій являє собою сукупність важливих індивідуально-психічних якостей майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної підготовки і спорту, які забезпечують ефективну реалізацію їх методичної діяльності як командирів, лідерів, а у нашому випадку, як майбутніх начальників фізичної підготовки і спорту у військових підрозділах (частинах). Ці якості забезпечують їх достатньо придатними до сучасних вимог методичної діяльності, допомагають виконувати і фахові компетенції, і додаткові військово-професійні завдання, які з'являються в реаліях їхньої служби. Індивідуально-психічний критерій містить такі показники: організованість, комунікативність, методичність та ініціативність.

Суб'єктний критерій є, на нашу думку, чітким усвідомленням себе майбутніми офіцерами, у тому числі й фахівцями з фізичної підготовки і спорту у військових підрозділах (частинах). Це також здатність розуміти всю відповідальність за свої вчинки, свою методичну діяльність, яка відбувається у суб'єкт-суб'єктній взаємодії з іншими суб'єктами військової частини та передбачає рефлексію у процесі військово-професійної діяльності як методиста, готового до вирішення складних методичних завдань та розв'язання нестандартних методичних проблем.

А отже показниками цього критерію є відповідальність, адекватне самооцінювання (рефлексія) та розуміння своєї суб'єктності як офіцера – фахівця фізичної культури і спорту та суб'єкта методичної діяльності.

Таким чином, ми розглянули та визначили критерії, а також відповідні їх показники сформованості методичної компетентності у майбутніх офіцерів – фахівців із фізичної підготовки і спорту. Слід зазначити їх важливість безпосередньо до проведення ними методичної діяльності, згідно з їх посадовими компетенціями.

Література:

1. Олійник Л. В. Методика формування методичної компетентності майбутніх офіцерів військ зв'язку в процесі практичної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2010. 247 с.
2. Вербин Н.Б. Розвиток професійної витривалості майбутніх магістрів військового управління у процесі оперативно-тактичної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2019. 299 с.
3. Остапенко В.С. Критерії та показники діагностування рівнів розвиненості методичної компетентності викладачів військово-спеціальних дисциплін у ВВНЗ. *Вісник Національного університету оборони України*. Вип. 4(35). 2013. С. 117.
4. Ягупов В.В., Кива В.Ю. Критерії та показники діагностування розвиненості інформаційно-комунікаційної компетентності викладачів системи військової освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Том 71. № 3. С. 248–266.